

siin tämänkin seikan vuoksi syntyvä tyytymättömyys Karjalan kansassa. Sillä tämäkään ei suinkaan paranna virkamiesten ja kansan välisiä suhteita.

I. A.

Sananen pappismunkki ja jumaluusopin kandidaatti Kyprianolle.

Viime aikoina ovat eräät venäläiset sanomalehdet tuon tuostakin kertoneet jostakin „Karjalan kysymyksestä“, joka agitatoorisella tavalla Suomesta käsin olisi syntynyt kreikkalais-katolisten Karjalaisten keskuudessa, s. o. Salmin kihlakunnassa Suomen puolella ja Vienan sekä Anuksen Karjalassa Venäjän puolella. Asia tä on julkaistu venäjänkielisiä lentokirjasiakin, joista yksi, nimeltä „Suomalaistuttamisen levittäminen Venäjän Karjalassa“, on teidän kirjottamanne. Sävy teidän kirjassanne ja noissa sanomalehtikirjoituksissa on jotenkin samanlainen. Liike leimataan toisella puolen uskonnolliseksi propagandaksi luterilaisuuden hyväksi, toiselta puolen valtiolliseksi kiihoitukseksi, joka koettaa istuttaa sosialismia Vienan ja Anuksen Karjalaisiin ja irroittaa heidät Venäjän valtakunnasta. Lausutaan tämän johdosta ankara arvostelu nimeltään mainituista henkilöistä, muun muassa allekirjoittaneesta. Sallittakoon minun sentähden sanoa sananen siitä, kuinka me suomalaiset asiata ajattelemme ja missä hengessä me toimimme.

Suomelle vihamielisissä venäläisissä päiväjulkaisuissa esitetään usein epäkriittiselle yleisölle se väite, ettei Salmin kihlakunnan, Vienan ja Anuksen Karjalaiset muka ole Suomalaisia, vaan jotakin „suomensukuista kansaa“, jolla on oma, erityinen kielensä. Joskus väitetään sitäkin, että he kielellisesti ovat lähempänä Venäläisiä kuin Suomalaisia. Uskontokin on heillä „venäläinen“, s. o. kreikkalais-katolinen. Heidän täytyy siis venäläistyä. Sitä vaatii Venäjän valtakunnan etu ja eheys.

Jokaista suomalaisen kansallistunnon ilmausta tällä alueella katsotaan karsain silmin; vaarallisena, valtiollisena agitatsiouna on se tukahutettava.

Me Suomalaiset katselemme asiaa ihan päinvastaiselta näkökannalta. Meistä tuntuu ensiksi tuo väite kreikkalais-katolisten Karjalaisten kielestä aivan samanlaiselta kuin jos sanottaisiin, etteivät Smolenskilaiset (Nestorin „Krivitsit“) ole Venäläisiä, vaan jotakin muuta arjalaista kansaa, jonka kielellä on vaan kosketuksia venäjänkielen kanssa. Suomen kielitiede puhuu kyllä „Karjalan kielestä“, mutta eikoskaan muussa kuin suomalaisen kielimurteen tarkoituksessa. Salmin kihlakunnan, Vienan ja Anuksen Karjalaiset ovat selviä Suomalaisia. Heiltä kokosi Elias Lönnrot parhaimmat runot siihen suomalaiseen kansallisepökseen joka Kalevalan nimellä on saavuttanut tunnetun sijan maailmankirjallisuudessa. Karjalan runolaulajien sanavarastoa ei Lönnrot painetussa Kalevalassa muuttanut; ainoastaan sanojen oikokirjotuksellinen ulkoasu tehtiin Suomen kirjakielen kaltaiseksi. Kreikkalais-katolisten Karjalaisten asutusalue on ollut Suomen kansa- ja kielitieteelle sekä taiteelle mitä runsain aarrea. Kansa siellä on säilyttänyt monta Suomen kansan menneisyydelle omituisia piirrettä, jotka tasoittava kulttuuri muualta jo aikoja sitten on hävittänyt. Sentähden ovat nämä syrjäiset, harvaan asutut saloseudut meille Suomalaisille niin rakaita.

Te, ja moni muu venäläinen Teidän kanssanne, tahdotte kreikkalais-katolilaisia Karjalaisia venäläistyttää. Te varustatte venäjänkielisiä kansa- ja pikkulasten kouluja Salmin kihlakuntaan Suomessa. Te tyrkytätte niitä maksutta väestölle, joka paikka paikoin vielä on luonnonlapsen kannalla ja luulee itseään venäläiseksi, sentähden että sillä on uskonto sama kuin Venäjän kansalla, vaikka se kieleltään on suomalainen. Tätä teidän pyrintöänne me Suomalaiset tulemme viimeiseen asti vastustamaan. Me kootamme lojaalisilla keinoilla ja sivistyksen voimalla ylläpitää suomalaista kansallistunnetta näiden seutujen väestössä. Me sanomme tälle väestölle, että jokainen Karjalainen isä tai äiti, joka

panee lapsensa venäläiseen kouluun, on oman kansansa luopio, joka vaikeuttaa ja heikontaa suomalaisen kansallisuuden olemassaoloa. Meillä on siihen täysi oikeus ja me käsitämme sitä siveelliseksi velvollisuudeksi.

Venäläisissä sanomalehdissä on eräällä taholla nostettu suuri hälytys siitä vaatimattomasta suomalaisesta sivistysliikkeestä, joka on herättänyt Vienan Karjalaisten keskuudessa. Tekin pelkäätte tuota liikettä ja sitä sivistysseuraa, „Vienan Karjalaisten Liittoa“, joka sitä johtaa. Te puhutte sen luterilaisesta propagandasta, sen sosiaalisvallankumouksellisesta luonteesta ja sen pyrkimyksestä eroittaa Vienan Karjala Venäjän valtakunnasta. Salilikaa minun vakuuttaa, että Te näette peikkoja keskellä päivää.

Mitä ensiksikin tulee luterilaiseen propagandaan, niin sellaista ei ole „Vienan Karjalaisten Liitto“ harjoittanut eikä aijo harjoittaa. Vienan Karjalaiset ovat esiintuneet sen luonnollisen toivomuksen, että jumalanpalvelus heidän kirkoissaan toimitetaan suomeksi, s. o. kansan omalla kielellä. He tahtovat suomenkielisiä lastenkouluja, joissa nouseva polvi oppisi lukemaan ja kirjoittamaan äidinkielellään. „Vienan Karjalaisten Liitto“ tukee ja kannattaa näitä sivistyspyrintöjä. Se on perustanut Vienan Karjalaan muutamia suomenkielisiä lastenkouluja ja useampia ajotaan perustaa, elleivät venäläiset viranomaiset aseta esteitä niiden toiminnalle. Näitä kouluja ei laisinkaan ole ajottu luterilaisen propagandan ahjoiksi. Siitä ollaan „Vienan Karjalaisten Liitossa“ aivan yksimielisiä, sillä me ymmärrämme, että tästä koituisi vain haittaa meidän sivistystyöllemme. „Vienan Karjalaisten Liitto“ päinvastoin toivoisi, että se tässä sivistystyössä voisi olla ystävällisessä vuorovaikutuksessa kreikkalais-katolisen papiston kanssa. Koulut olkoon mielellään tämän papiston ohjauksen ja tarkastuksen alaisia, kunhan ne vain säilytetään suomenkielisinä.

Näiden rivien kirjoittaja on kolmatta vuosikymmentä ollut läheisissä väleissä kreikkalais-katolisten Karjalaisten kanssa. Minä olen heissä tavannut paljon syvää

uskonnollisuutta, joka on kreikkalaiskatolisen kirkon herättämä. Minä ymmärän, että kreikkalais-katolinen paastotessaan tai ristiessään silmänsä pyhimyskuvan edessä on yhtä hartaan tunteen valtaama kuin luterilainenkin, joka kumartaa rukoukseen kirkonpenkissään. Samoja kristittyjä he ovat molemmat; samaan oikein ajattelemiseen ja tekemiseen velvoittaa heitä Messarin oppi. Mutta miksi sekoittaa kreikkalais-katolinen papisto niin usein venäläistyttämisen politiikkaa tähän oppiin? Miksi se tyrkyttää venäjänkielisiä pikkulasten- ja kansakouluja Salmin kihlakuntaan Suomessa? Miksi se koko kreikkalais-katolisessa Karjalassa rajan kumpaisellakin puolella koettaa suomalaisen väestöön juurruttaa sitä käsitystä, että venäjän kieli on kreikkalais-katolisen kirkon ainoa pyhä ilmaisumuoto ja että jumalanpalvelus menettää arvonsa, jos se toimitetaan suomenkielellä? Kreikkalais-katolinen Karjala ei enää ole samassa luonnontilassa kuin entiseen aikaan. Valistuksen säteitä tunkeutuu sinne nyttemmin tuhansilla teillä ja valistuksen rinnalla herää suomalainen kansallistunto. Tätä sivistyksen voittokulkua ei voida keinotekoisesti estää. Jos kreikkalais-katolinen papisto koettaa sitä tehdä, jos se jatkaa venäläistyttämisen-politiikkaansa Karjalassa, niin menettää se vain arvonsa valistuneemman kansan, semminkin nuorison, silmissä ja kreikkalais-katolinen kirkkokin joutuu sen kautta kieron asemaan. Uskonto ja kansallisuus ovat kaksi eri asiaa. Niitä ei saa sekoittaa toisiinsa. Sanoohan Raamattukin, että kaikkien kielten pitää ylistämän Jumalaa.

Te moittitte „Vienan Karjalaisten Liittoa“ ja sen äänenkannattajaa „Karjalaisten Pakinoita“ vallankumouksellisesta sosialismista, jota se muka levittää Vienan Karjalaan. Omasta puolestani olen ollut sitä mieltä, että selonteot Venäjän yhteiskunnan sisällisistä riidoista huoletti olisivatsaaneet jäädä tästä lehdestä pois, vaikka ne ovatkin otetut Venäjän omista sanomalehdistä. Vienan Karjalan sivistyslükkeelle ne ovat jotenkin tarpeettomia. Mutta „Karjalaisten Pakinain“ sävy ei ole eikä voi olla sosialistinen. Se sotii koko sen liik-

keen luonnetta vastaan, jota se edustaa. Vienan Karjalaisten vaatimaton sivistysliike, sehän on heränneen kansallistunnon ilmaus ja siis aivan jyrkkä vastakohta kosmopoliittiselle sosialismille, joka panee pääpainon yhteiskunnan taloudellisten olojen väkivaltaiselle mullistukselle, vähääkään välittämättä kansallisista ihanteista. Jos mikään on omansa suojelemaan Vienan Karjalan syrjäisiä saloseutuja sosialismista, niin lienee se sentapainen sivistystyö, jonka hengessä toimii „Vienan Karjalaisten Liitto.“

Sitten lopuksi sananen tuosta väärinkäsityksestä, että „Vienan Karjalaisten Liitto“ muka hautoi mieleessään joitakin valtiollisia unelmia ja pyrki irrottamaan Vienan ja Aunuksen Karjalaisia Venäjän valtakunnasta. Mitään sellaista „Karjalan kysymystä“ ei voi olla olemassa. Se on kerrassaan lapsellinen kummitus. Kuuluhan Suomen suuriruhtinaskuntakin) Venäjän valtakuntaan. Meitä suomalaisia ei ole täyttä kolmea miljoonaa. Ei kukaan järkevä Venäläinen pelkää, että me Venäjän valtakunnasta irtautuisimme, eikä kukaan järkevä Suomalainen sitä ajattele. Suomessa käsitetään maamme yhteyttä Venäjän valtakunnan kanssa maantieteelliseksi ja historialliseksi välttämättömydeksi ja meissä Suomalaisissa ei asu mitään vihaa Venäjän suurta ja lahjakasta kansaa vastaan. Me vaadimme vain, että me rauhassa saamme kehittää omaa suomalaista kulttuuriamme oman, kansallisen yhteiskuntajärjestyksemme turvissa. Pelko Suomen suuriruhtinaskunnan rajojen siirtymisestä ja Vienan sekä Aunuksen Karjalan „irrottamisesta“ on yhtä lapsellinen. Kysymys on vain siitä, miten voitaisiin kylvää sivistyksen ja taloudellisen edistyksen siemeniä Vienan ja Aunuksen Karjalaisiin heidän omalla äidinkielellään. Heitä asuu siellä salomailla noin 200,000 henkeä. Eivät he koskaan tule olemaan minään vaarana Venäjän valtakunnan eduille.

Kansallisuuksien olemasolo kuuluu Jumalan säätämään maailmanjärjestykseen.

*) Tarkoitetaan luonnollisesti: erityisenä valtiona. Toimitus.

Ne tekevät ihmiskunnan kulttuurin rikkaammaksi ja monipuolisemmaksi. Ei niitä pidä pyrkiä keinotekoisesti hävittämään. Me Suomalaiset muodostamme pienen saarekkeen suurten, mahtavampien kansojen välissä. Oman kansallisuutemme säilyttäminen, sen kohottaminen sivistyksessä ja kaikenlaatusessa edistyksessä on meille hengen kysymys, jonka ajamisesta me emme luovu.

„Raja-Karjala“-lehdessä

O. A. Hainari.

Vienan Karjalasta Volgan rannoille.

Sanomalehti „Ilkassa kirjoittaa liittomme puheenjohtaja matkastaan Vienassa ja Venäjällä seuraavasti:

I.

Heinäkuun 1 p:nä klo 4 päivällä läksi seurueemme, noin loppupuolelle 30 henkeä Kajaanista höyrylaiva „Ammällä“ Kiehimä joen suulle, itsekukin elähytettyinä Vienan Karjalaisten Liiton kesäjuhlan juhlatusunelmista, kurjan Venäjän puoleisen Karjalan valoisammasta tulevaisuudesta. Kiehimäjoen suulla seurueemme jakaantui kahtia. Osa läksi nousemaan veneillä jokea pitkin kohden Vienankarjalaa, ja toinen osa maanteitse tepastelemaan ensimmäiseen kevariin Mieslahden kylään, jonne oli noin 7 km. matka. Jälkimäiseen joukkueeseen kuului 18 henkeä, naisia sekä miehiä. Naisten joukossa oli muun muassa yksi ylioppilas valko-lakkineen, joka näytti olevan erityinen silmä-haitta venäläisille uradnikoille. Mielellään olisivat he siihen kyntensä iskeneet, vaan siihen ei ollut hyvä sattua, sillä Karjalan kansa oli ylioppilaslakin puolella.

Seurueemme suuruus teki matkamme maantiesalla hevosten saannin enemmän vaikeaksi, joten suuren osan saimme kukin tepastella jalkapatikassa Suomussalmelle saakka, mistä vesistöjä pitkin soutuveneillä Malahvian kylään, joka olikin viimeinen kylämme tällä puolen rajaa.

Malahvian kylässä alkoi taasen meille jo hyvin tutuksi tullut jalkakyyti ja 5 p:nä, kello 4 tienoissa aamulla kuljimme yli rajan, jolla ei kuitenkaan mitään raja-vahtia näkynyt, lukuunottamatta vanhaa 3 kerroksista puuristää ja sen kyljessä poh-